

**ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน/ศูนย์ประสานงาน**  
**โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ**  
**สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.)**

ดร.ปิยรักษ์ ปริญาพงษ์ เจริญทรัพย์  
ผู้ช่วยผู้อำนวยการ อพ.สธ./เลขานุการคณะกรรมการ อพ.สธ.

อพ.สธ. ดำเนินงานอยู่ในแผนแม่บทระยะ 5 ปีที่หก โดยมีหน่วยงานที่ร่วมสนองพระราชดำริมากกว่า 200 หน่วยงาน และมีสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนประมาณ 5,000 แห่ง รวมถึงสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นที่ทุกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสมาชิกทั้งหมด ประมาณ 8,000 แห่ง ทั่วประเทศ ทำให้การดำเนินงานของ อพ.สธ. นั้น ครอบคลุมทั่วประเทศ การดำเนินงาน อพ.สธ. จึงควรมีหน่วยงานเข้ามาช่วยในการประสานงานกับจังหวัดทั้ง 77 จังหวัดที่ร่วมสนองพระราชดำริ อพ.สธ. เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อพ.สธ. ให้ประสบความสำเร็จ ทำให้การดำเนินงานของ อพ.สธ.ครอบคลุมทั่วประเทศ ดังนั้นการดำเนินงาน อพ.สธ. จึงควรมีหน่วยงานเข้ามาช่วยในการประสานงานกับทุกจังหวัดเพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามเป้าหมายและวัตถุประสงค์ของ อพ.สธ. ให้ประสบความสำเร็จ อพ.สธ.จึงได้ประสานงานกับสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) เพื่อสนับสนุนให้เกิดศูนย์ประสานงานโดยมหาวิทยาลัยที่ร่วมสนองพระราชดำริ ให้เกิดขึ้นตั้งแต่แผนแม่บทระยะ 5 ปีที่สี่ (1 ตุลาคม 2549-30 กันยายน 2554) และในปี พ.ศ. 2561สมเด็จพระกนิษฐาธิราชเจ้า กรมสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี ทรงพระราชทานให้มีศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. จำนวน 5 แห่ง

ได้แก่

1. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.-มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
2. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. -มหาวิทยาลัยขอนแก่น
3. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.- มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี
4. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.- จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
5. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.-มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์

ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. ทั้ง 5 แห่ง ดำเนินการร่วมมือกับศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ที่จะมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ (21 แห่ง ข้อมูล ณ วันที่ 31 กันยายน พ.ศ.2564) ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยที่ร่วมสนองพระราชดำริ

อพ.สธ. อยู่ภายใต้กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม (อว.) รวมเป็น 26 แห่ง ในการดูแลเครือข่าย อพ.สธ. อย่างใกล้ชิด ให้เกิดการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน มีความชัดเจนและเป็นรูปธรรม และมีฐานข้อมูลทรัพยากรที่สามารถเชื่อมต่อถึงกันเพื่อการนำไปใช้ประโยชน์ และวางแผนพัฒนาทรัพยากรต่อไป

ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ./ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.โดยมีการดำเนินงานภายใต้ การกำกับดูแลของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ซึ่งคณะกรรมการชุดนี้โดยการแต่งตั้งโดยพระราชนุญาต และการจัดตั้งเป็นศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ./ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัยนี้เป็นการดำเนินการ ภายใต้กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร ตามแผนแม่บท อพ.สธ. โดยมีโครงสร้างของศูนย์ฯ ในการดำเนินงานอย่างชัดเจน

**เป้าหมายและวัตถุประสงค์ของศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ./ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.**

1. เพื่อสนองพระราชดำริในโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) อยู่ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัย และภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. ของมหาวิทยาลัย
2. เพื่อประสานงาน และขับเคลื่อนงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ. ระหว่างมหาวิทยาลัยลูกข่ายและหน่วยงานภายนอก (ภาครัฐ จังหวัด กรมต่าง ๆ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์ โรงเรียน ฯลฯ และภาคเอกชน)
3. เพื่อเป็นหน่วยรวบรวมฐานข้อมูลทรัพยากร ได้แก่ ฐานทรัพยากรกายภาพ ฐานทรัพยากรชีวภาพ และฐานทรัพยากรวัฒนธรรมและภูมิปัญญา ในงานสนองพระราชดำริ อพ.สธ. (ตามแนวทางการดำเนินงานในกิจกรรมที่ 5 กิจกรรมศูนย์ข้อมูลทรัพยากร)
4. เพื่อดำเนินงานการจัดฝึกอบรมให้กับสมาชิกงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน อพ.สธ. ดำเนินการตามกรอบนโยบายในการช่วยสนับสนุน อพ.สธ. ขยายผลในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรได้ต่อไป
5. เพื่อดำเนินงานการจัดฝึกอบรมให้กับสมาชิกงานฐานทรัพยากรท้องถิ่น อพ.สธ. ดำเนินการตามกรอบนโยบายในการช่วยสนับสนุน อพ.สธ. ขยายผลในการสร้างจิตสำนึกในการอนุรักษ์ทรัพยากรได้ต่อไป
6. เพื่อวางแผนและปฏิบัติตามแนวทางการดำเนินงานตามแผนแม่บท อพ.สธ. สอนพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัยและสามารถใช้งานสนองพระราชดำรินี้ไปสนับสนุนพันธกิจของมหาวิทยาลัย เช่นการเรียน การสอน การวิจัย การบริการวิชาการ การทำนุบำรุงศิลปวัฒนธรรม โดยการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรอย่างยั่งยืนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

**การบริหารจัดการของศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.**

1. ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.ขึ้นตรงกับท่านอธิการบดีมหาวิทยาลัยนั้น ๆ ในฐานะประธานคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-มหาวิทยาลัย การดำเนินงานต่าง ๆ อยู่

ภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-มหาวิทยาลัย มีโครงสร้างการบริหารชัดเจน และมีผู้บริหารรับผิดชอบ โดยมีท่านรองอธิการบดีที่ได้รับมอบหมายมาดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานฯ/ศูนย์ประสานงานฯ

2. มีตำแหน่งบุคลากรในการทำงานและหน้าที่รับผิดชอบที่ชัดเจนในแต่ละโครงสร้างงานที่ตั้งขึ้น

**บทบาทหน้าที่ของของศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. และศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.**

1. เป็นหน่วยงานสนับสนุนและประสานงานด้านการสนองพระราชดำริในโครงการ อพ.สธ. ของจังหวัด

2. เป็นหน่วยงานฝึกอบรมปฏิบัติการหรือการประชุมกลุ่มสมาชิกเกี่ยวกับงานสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียนสำหรับโรงเรียนสมาชิกสวนพฤกษศาสตร์โรงเรียน และงานฐานทรัพยากรท้องถิ่นสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. แนวทางในการฝึกอบรมปฏิบัติการหรือการประชุมกลุ่มสมาชิก ได้แก่ ปูพื้นฐาน ต่อยอด เติมเต็ม พัฒนา และวัดผลประเมินผล รวมถึงการสร้างความเข้าใจและติดตามการดำเนินงานของสมาชิกเป็นระยะ

4. เนื้อหาในการอบรมของศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ควรมีเอกลักษณ์หรืออัตลักษณ์ในการฝึกอบรม มีเนื้อหาหลักที่ถูกต้องตามขั้นตอนการดำเนินงานของโครงการ และมีเนื้อหาเสริมของแต่ละท้องถิ่นตามบริบทของศูนย์ประสานงาน โดยมีการทำแผนร่วมกันระหว่างศูนย์ประสานงานกับ อพ.สธ.

5. ศูนย์ประสานงานควรจัดการอบรมหรือประชุมกลุ่มไม่น้อยกว่า 4 ครั้งต่อปี โดยมีวิทยากรที่ได้รับใบประกาศนียบัตรผ่านการอบรมและวัดผลจาก อพ.สธ. ว่ามีคุณสมบัติสามารถเป็นวิทยากรได้ รวมถึงผู้ช่วยวิทยากรด้วยเช่นกัน โดยมีการทำแผนร่วมกันระหว่างศูนย์ประสานงานกับ อพ.สธ.

ในการจัดทำแผนการฝึกอบรมนั้นจะอยู่ในแผนปฏิบัติงานภายใต้แผนแม่บท อพ.สธ. สอนองพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัย ภายใต้การกำกับดูแลโดยคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ. สอนองพระราชดำริโดยมหาวิทยาลัย (ดำเนินงานอยู่ภายใต้กิจกรรมที่ 8 กิจกรรมพิเศษสนับสนุนการอนุรักษ์ทรัพยากร) โดยผู้บริหารศูนย์ฯ วางแผนการจัดฝึกอบรมร่วมกับ อพ.สธ. สวนจิตรลดา โดยมีวิทยากรของศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ./ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ร่วมกับ วิทยากรจาก อพ.สธ.

**หมายเหตุ** รายละเอียดเพิ่มเติมอยู่ในไฟล์บรรยายในการประชุมคณะกรรมการดำเนินงาน อพ.สธ.-หน่วยงาน

รายชื่อศูนย์แม่ข่าย/ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ. ณ วันที่ 30 กันยายน 2564

**ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน-อพ.สธ. จำนวน 5 แห่ง**

1. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - มหาวิทยาลัยเชียงใหม่  
(ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. -มช.)
2. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - มหาวิทยาลัยขอนแก่น  
(ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ. - มข.)
3. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีสุรนารี  
(ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.-มทส.)
4. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย  
(ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.-จุฬ.)
5. ศูนย์แม่ข่ายประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี - มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์  
(ศูนย์แม่ข่ายประสานงาน อพ.สธ.-มอ.)

**ศูนย์ประสานงาน-อพ.สธ. จำนวน 21 แห่ง**

1. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลศรีวิชัย  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มทร.ศ.)
2. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยราชภัฏเชียงใหม่  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มร.ชม.)
3. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยแม่โจ้  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มจ.)
4. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรดิตถ์  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรอ.)
5. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพ

รัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มทร.อ.)

6. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มทร.ส.)
7. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรวอ.)
8. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยวลัยลักษณ์  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มวล.)
9. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มฟล.)
10. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยพะเยา  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มพ.)
11. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยนเรศวร  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มน.)
12. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยอุบลราชธานี  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มอบ.)
13. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มร.อด.)
14. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี  
(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มรภ.อบ.)
15. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุตาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยมหิดล

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-ม.มหิดล)

16. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี- มหาวิทยาลัยบูรพา

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มบ.)

17. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มร.สน.)

18. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มร.ส.)

19. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มกส.)

20. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มทร.ร.)

21. ศูนย์ประสานงานโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริ สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี – มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลล้านนา

(ศูนย์ประสานงาน อพ.สธ.-มทร.ล.)